

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานที่รัฐจัดให้แก่คนไทยทุกคน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข กล่าวคือเป็นคนดี มีทักษะในการประกอบสัมมาอาชีพ สามารถวิเคราะห์ และแก้ปัญหาเพื่อการดำรงชีวิตอย่างสอดคล้องสัมพันธ์กับหลักธรรมคำสอนของศาสนา วัฒนธรรมของท้องถิ่นและวัฒนธรรมของชาติ มีความรัก ความหวงแหนในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความเคารพยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2534) การจัดการศึกษาระดับนี้จึงเป็นการศึกษาภาคบังคับที่รัฐจะต้องบริการแก่ประชาชนให้ทั่วถึง เพื่อให้พลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข รวมทั้งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น (กมล ภูประเสริฐ, 2527)

ในปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของประเทศไทย ส่วนใหญ่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบ โดยมีหน้าที่ในการจัดการควบคุมกำกับให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลในกิจกรรมของการประถมศึกษาโดยตรง การจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาให้สูงขึ้นนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526) กล่าวว่าจำเป็นต้องพัฒนาองค์ประกอบและกระบวนการทางการศึกษาที่สำคัญ 3 ประการคือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา กระบวนการดังกล่าวจะต้องประสานสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องตามภารกิจที่รับผิดชอบ คุณภาพการศึกษาจะดีหรือไม่ดีดูได้ที่ผลผลิตคือตัวนักเรียน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตร ดังที่ธารง บัวศรี (2531) กล่าวว่าหลักสูตรเปรียบเสมือนเข็มทิศของการศึกษา ซึ่งจะบอกทิศทางแก่ครูในอันที่จะนำนักเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ ในการดำเนินงานตามกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู จะมีประสิทธิภาพได้จะต้องมีส่วน

ประสานสัมพันธ์ช่วยเหลือเกื้อหนุนจากกระบวนการอื่น ๆ เช่น กระบวนการบริหารและกระบวนการนิเทศการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการนิเทศการศึกษานั้น จะต้องประสานสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษ เพราะการสอนกับการนิเทศการศึกษานั้นเป็นของคู่กัน ครูเป็นผู้ปฏิบัติการสอน ศึกษานิเทศก์เป็นผู้คอยช่วยเหลือแนะนำทางการสอนแก่ครู เสนอแนะเทคนิควิธีการใหม่ ๆ แก่ครูในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ดังที่หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526) กล่าวว่า "ที่ใดมีการสอน ที่นั่นจะมีการนิเทศ"

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533) ได้ชี้ให้เห็นว่า การนิเทศการศึกษา จะต้องเป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุภวัฒน์ ชื่นชอบ (2533) ที่กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อที่จะแก้ปัญหา ร่วมกันและการตัดสินใจที่รอบคอบอยู่บนฐานของข้อมูลที่ชอบด้วยเหตุผล" การดำเนินการนิเทศดังกล่าว จะต้องเริ่มต้นจากการศึกษาจากสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้ในการประกอบการตัดสินใจวางแผน และกำหนดทางเลือกในการดำเนินการต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2527) ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ สัจด์ อุทรานันท์ (2529) ที่เห็นว่า โดยหลักการนิเทศการศึกษานั้นจะมีจุดเริ่มต้นจากการศึกษาสภาพปัญหา หรือความต้องการในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น หากไม่มีปัญหาหรือความต้องการที่จะต้องปรับปรุงสิ่งใดก็ไม่จำเป็นต้องมีการนิเทศ การที่จะทราบถึงสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการนั้นวิธีการศึกษาได้หลายวิธี สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527) ได้เสนอแนะวิธีการดังนี้ คือ การประเมินความต้องการ การวิจัย การใช้สื่อและเครื่องมือต่าง ๆ ตลอดทั้งการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาปัญหาดังที่ อ้อม ประνομ (2528) เน้นว่าการทำงานเพื่อแก้ปัญหในการจัดการศึกษานั้น ต้องศึกษาอย่างมีวิธีการอย่างมีระบบค้นหาให้พบปัญหาที่แท้จริงยิ่งกว่าการนึกคิดตามความเชื่อของตนเอง โดยจะต้องมีข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากครู การวิจัยหรือจากการประชุมร่วมกัน วิเคราะห์ปัญหาก็ได้ ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวต้องเริ่มจากปัญหาของครู ไม่ใช่เริ่มจากปัญหาของศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์จะต้องทำความเข้าใจกับความต้องการและปัญหาของครู และครูจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการนิเทศนั้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สุภวัฒน์ ชื่นชอบ (2533) ที่กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีประสิทธิภาพได้ควรเป็นความต้องการของผู้รับการนิเทศ ที่

ตกลงใจ วางแผนร่วมกันกับพื้นที่ด้วยเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปสู่สิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงนั้นจะต้องเกิดจากการยอมรับการตกลงใจ การตัดสินใจที่จะแสวงหาทางเลือกพื้นที่จะต้องมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องพอที่จะสามารถเสนอทางเลือกให้กับผู้รับการนิเทศได้อย่างมั่นใจ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการศึกษาในปัจจุบันที่กำลังเร่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 โดยเริ่มใช้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำหรับชั้นอื่น ๆ จะเปิดในปีต่อ ๆ ไป และให้ใช้ครบทุกชั้นในปีการศึกษา 2539 (กรมวิชาการ, 2534) การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จึงเป็นมติใหม่ของครูโรงเรียนประถมศึกษาที่จะต้องปรับปรุงแนวทาง และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมาให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร หลักสูตรฉบับปรับปรุงนี้มีจุดเน้นไว้ 3 ประการคือ 1) การสอนที่เน้นกระบวนการ 2) การตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น 3) การให้เลือกรเรียนตามความสามารถความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล (กรมวิชาการ, 2533)

ในการนำหลักสูตรไปใช้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการนำหลักสูตรไปใช้ ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด คุณภาพของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของหลักสูตร ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529) ได้เล็งถึงความสำคัญอันจำเป็นที่จะต้องพัฒนาครูผู้สอนในสังกัดให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนมีสมรรถภาพอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรฉบับปรับปรุง จึงได้วางโครงการอบรมให้แก่ครูผู้สอนเพื่อให้ความรู้ในเรื่องหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ขึ้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 โดยมอบหมายให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร่วมกับวิทยาลัยครูทั่วประเทศ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดอบรมครูในสังกัด การอบรมครูผู้สอนในเรื่องดังกล่าว สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ร่วมกับวิทยาลัยครูนครราชสีมา ได้ดำเนินการจัดอบรมครูผู้สอนในเรื่องหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ให้แก่ครูผู้สอนในปีการศึกษา 2534 โดยจัดอบรมให้แก่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ในสังกัดทุกคนและจัดอบรม

ให้ครูผู้สอนในชั้นอื่น ๆ ที่ละชั้นในปีการศึกษาถัดมา ในปีการศึกษา 2537 ก็ได้จัดอบรมให้แก่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในสังกัดทุกคน รวมมีครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ที่ได้รับการอบรมไปแล้วทั้งสิ้น 6,829 คน จัดแบ่งการอบรมเป็น 31 รุ่น โดยจัดอบรมที่วิทยาลัยครูนครราชสีมา รุ่นละประมาณ 200-300 คน การจัดอบรมใช้ระยะเวลาการอบรมรุ่นละ 4 วัน แต่ละรุ่นจะจัดอบรมก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ของแต่ละปีการศึกษา (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา, 2537)

หลังจากที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ได้ผ่านการอบรมแนวการใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุงแล้ว ในการใช้หลักสูตรดังกล่าวจะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรได้ต้องขึ้นกับตัวครู เพราะครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ แต่การที่จะให้ครูรู้เข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฉบับปรับปรุงได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องได้รับการนิเทศ ติดตาม กำกับ ช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์อยู่เป็นประจำจึงจะทำให้การใช้หลักสูตรของครูบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้ แต่ในปัจจุบันพบว่า สภาพการนำหลักสูตรฉบับปรับปรุงไปใช้ในแนวปฏิบัติของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่ายังมีปัญหาอยู่หลายประการ ซึ่งหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา (2536) ได้สรุปรายงานผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร พบปัญหาที่สำคัญคือ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนซึ่งจะเห็นได้จาก

1. การเรียนการสอนยังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะในการใช้หลักสูตรครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ไม่เตรียมการสอน ขาดการสอนซ่อมเสริม รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ และไม่ตรงตามเนื้อหาวิชาแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ครูผู้สอนไม่มีทักษะในการผลิต การใช้และการเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน

3. คุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2533-2535 ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยทั้งจังหวัด เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมาย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแม้จะสูงกว่าเป้าหมาย แต่มีแนวโน้มลดลงโดยเฉลี่ยรวมทุกรายกลุ่มวิชาใน 3 ปีการศึกษา ย้อนหลังประมาณร้อยละ 1.24

จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพในการนำหลักสูตรไปใช้ของครูยังไม่ดีเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าครูผู้สอนจะผ่านการอบรมแนวการใช้หลักสูตรแล้ว จากสภาพปัญหาดังกล่าว การนิเทศการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเข้ามามีบทบาทช่วยเหลือ โดยการนิเทศประสานงานเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจังและเป็นระบบ ตามกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งทำได้โดยการศึกษาความต้องการของครูที่ต้องการจะรับการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ในแนวปฏิบัติ เพื่อให้ผู้นิเทศนำข้อมูลเหล่านั้นมาวางแผนปรับปรุงแก้ไข และหาทางช่วยเหลือให้สอดคล้องกับความต้องการของครูเพื่อพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคคลหนึ่งที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยศึกษากับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ที่ผ่านการอบรมเรื่องหลักสูตรฉบับปรับปรุงแล้ว เพื่อศึกษาว่าครูมีความต้องการที่จะได้รับการนิเทศช่วยเหลือและสนับสนุนจากผู้ที่ทำหน้าที่ในการนิเทศการศึกษาในประเด็นไหนมากที่สุดเพียงใด ทั้งนี้เพราะสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ยังไม่เคยดำเนินการศึกษาความต้องการการนิเทศการศึกษาก่อนอย่างจริงจังมาก่อน จึงคาดว่าผลจากการวิจัยในเรื่องนี้จะเป็นสารสนเทศที่มีความสำคัญสำหรับผู้ที่ทำหน้าที่ทางการนิเทศการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องที่จะได้ใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ประกอบการวางแผนการนิเทศ ช่วยเหลือสนับสนุน และพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของครูซึ่งจะส่งผลให้ครูสามารถปฏิบัติงานในการนำหลักสูตรไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลทำให้คุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาความต้องการการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

2) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

1.3 สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยของ กิตติศักดิ์ เปรมสุข (2524); วัฒนา สุวรรณไตรย์ (2524);
สนธิ เจริญสิทธิ์ (2527); จันทรชัย มหาพรหม (2536) ได้ทำการศึกษาถึงปัญหาในการบริหาร
งานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดตาก จังหวัดสกลนคร จังหวัดร้อยเอ็ด และ
จังหวัดอุดรธานี ตามลำดับ พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกันมีปัญหาในการบริหาร
หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การบริหารหลักสูตรหรือการบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียน เป็นงานด้านการบริหาร ซึ่งในกระบวนการพัฒนาการศึกษานั้น งานการ
บริหารจะประสานสัมพันธ์ ซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องกับงานด้านการนิเทศการศึกษา
ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานงานวิจัยครั้งนี้ว่า

ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่สอน
ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ไปใช้แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1) การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงความต้องการการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการใช้
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ในปีการศึกษา 2537 เท่านั้น

2) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ปีการศึกษา
2537 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

3) ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก
ขนาดกลาง ขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา
ทั้ง 6 ด้าน คือ

- 3.2.1 ด้านหลักสูตรแม่บท
- 3.2.2 ด้านเอกสารประกอบหลักสูตร
- 3.2.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3.2.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 3.2.5 ด้านการประเมินผลการศึกษา
- 3.2.6 ด้านเทคนิคและวิธีการนิเทศการศึกษา

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น

การตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ถือว่าตอบด้วยความจริงและ
ตั้งใจ

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1) โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาตาม
แผนการศึกษาแห่งชาติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

2) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษา
ระดับประถมศึกษาที่มีฐานะเป็นกอง ทาหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ภายในจังหวัด
นครราชสีมา

3) ครูประถมศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูซึ่งทำหน้าที่สอนประจำชั้นหรือประจำวิชา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครราชสีมา ในปีการศึกษา 2537 และเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมเรื่องหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
จัดขึ้นด้วย

4) หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หมายถึง
หลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด ได้นำไปใช้เป็น
หลักสูตรแม่บทในการจัดการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นไป โดยประกาศใช้ปีละ 1 ชั้น
ซึ่งเริ่มจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และประกาศใช้ชั้นอื่น ๆ ในปีต่อ ๆ ไป โดยในปี 2537
ใช้ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก 611/2533 ลงวันที่ 10
สิงหาคม 2533

5) หลักสูตรฉบับปรับปรุง หมายถึง หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

6) การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารและผู้นิเทศให้การช่วยเหลือ แนะนำ กระตุ้น ประสานงานและสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับการนิเทศสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7) ผู้ที่ทำหน้าที่ทางการนิเทศการศึกษา หมายถึง ผู้บริหาร ผู้นิเทศหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารให้ทำหน้าที่ในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ จังหวัด อำเภอ กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน

8) การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งเน้นบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย โดยการใช้สื่อ เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับการนิเทศ เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด นักเรียนมีคุณลักษณะตามจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา

9) ความต้องการการนิเทศการศึกษา หมายถึง ความมุ่งหวังหรือความประสงค์ของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครราชสีมา ที่ต้องการรับความช่วยเหลือ แนะนำ กระตุ้น ประสานงานและสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ตามแนวดำเนินการของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นตามบทบาทและหน้าที่ของครูในการใช้หลักสูตรที่โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2528) จำนวนเป็น 6 ด้าน คือ

9.1 ด้านหลักสูตรแม่บท หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการทำให้เกิดความเข้าใจในตัวหลักสูตรฉบับปรับปรุงในเรื่อง สำคัญของหลักสูตร การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเขียนแผนการสอน และการจัดทำหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น

9.2 ด้านเอกสารประกอบหลักสูตร หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและการใช้กำหนดการสอน ตารางสอน แผนการสอน คู่มือครู เอกสารประกอบการสอนและแนวการสอน

9.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจในเรื่องการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวดำเนินการของหลักสูตร การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เทคนิควิธีการสอน การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน การสอนซ่อมเสริม

9.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ การใช้ และการเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน

9.5 ด้านการประเมินผลการศึกษา หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องวิธีการทดสอบ การวัดผลการศึกษา การสร้างแบบทดสอบหรือเครื่องมือทดสอบ การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลต่าง ๆ ตลอดจนการประเมินผลการเรียนการสอน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

9.6 ด้านเทคนิคและวิธีการนิเทศการศึกษา หมายถึง วิธีการที่จะนำไปสู่การช่วยเหลือ แนะนำ กระตุ้นประสานงานและสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10) ขนาดของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งขนาดโรงเรียนตามเกณฑ์ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ (อ้างถึงใน สมหมาย ปานสันเทียะ, 2536)

10.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

10.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนระหว่าง 121-300 คน

10.3 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ช่วยให้ทราบระดับความต้องการการนิเทศการศึกษา เกี่ยวกับการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ไปใช้ของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

2) สำนักงานการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีข้อมูลสำหรับเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ได้ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงงานนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) วิชาชีพของครูโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

3) เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่จะนำวิชาชีพเป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมและพัฒนางานนิเทศการศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้ครูผู้สอนปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และมีผลทำให้คุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

4) เป็นประโยชน์สำหรับนักการศึกษาในระดับต่าง ๆ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยงานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป